

Çağatay Şahin

**TARIMSAL KAPİTALİZME
GEÇİŞ SÜRECİNDE İNGİLİZ ÇİMLEME
HAREKETİ VE TOPRAK MÜLKİYETİNİN
HUKUKİ DÖNÜŞÜMÜ**

onikilevha


İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR DİZİNİ	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM NORMAN FEODALİZMİNİN OLUŞUMUNDA TARİHSEL UĞRAKLAR

1.1.ERKEN ORTAÇAĞ'DA ANGLO-SAXON İNGİLTERE	7
1.1.1. Roma Hâkimiyetinden Cermen Akınlarına Britannia Toprakları.....	7
1.1.2. Hristiyanlık ve Viking İstilaları Karşısında Geç Anglo-Saxon İngiltere	12
1.2.ANGLO-NORMAN FEODALİZMİNİN İDARI ve MALİ TEŞKİLAT YAPISI	18
1.2.1. Norman İngilteresi’nde Manor Sistemi ve Saxon Arazi Mülkiyeti	18
1.2.2. Saxonlardan Normanlara Toprak Mülkiyeti Türleri: Bookland, Loanland, Folkland.....	24
1.2.3. Domesday Book ve Norman Toprak Yönetiminde Rasyonelleşme	28
1.2.4. Norman Monarşisinde Merkeziyetçi Hukuk Arayışı: Common Law	35
1.3.ANGEVIN DÖNEMDE TOPRAK MÜLKİYETİNİN TOPLUMSAL YAPISI	43
1.3.1. Norman İngilteresi’nde Tarımsal Ekim: Açık Arazi Sistemi	43

1.3.2. İngiliz Kilisesi'nin Feodal İşlevi: Manastır Sistemi ve Tithe Vergisi.....	49
1.3.3. Magna Carta Libertatum: Sınıflar Arası Mücadele ve Hukuksal Gelişmeler.....	55
1.4. YÜN SAVAŞLARI, SINIFSAL MÜCADELE VE ERKEN ÇİTLEMELER DÖNEMİ.....	61
1.4.1. Magna Carta Sonrası Toprak Aristokrasisinin Değişimi ve Parlamento	61
1.4.2. İngiltere'de Koyun Yetiştiriciliği ve Yün İmalatının Toplumsal Tarihi.....	67
1.4.3. İngiltere'de Köylü Hareketlerinin Toplumsal Temelleri: Efendi ve Vergi	73
1.4.4. Geç Ortaçağ İngilteresi'nde Erken Çitlemelerin Toplumsal Dinamikleri.....	79

İKİNCİ BÖLÜM

XV.-XVII. YÜZYILLAR ARASI İNGİLTERE'DE TOPRAK MÜLKİYETİNİN VE ARAZİ SAHİPLİĞİNİN TOPLUMSAL DEĞİŞİMİ

2.1. TUDOR YÜZYILINDA İDARI VE TARIMSAL DÖNÜŞÜM	87
2.1.1. Tudor Döneminde İdari Dönüşümün Toprak Mülkiyetine Etkisi.....	87
2.1.2. İngiltere'de Serflik İlişkilerinin Çözülmesi ve Toplumsal Sonuçları.....	94
2.1.3. 1536 Reformasyonu ve Manastır Topraklarına El Konulması	101
2.1.4. Copyhold-Freehold Ayrimı ve Yeoman Topluluklarının Oluşumu.....	107
2.1.5. Erken Modern Dönem İngiliz Kırsalında Toprak İslahı ve Ticari Tarımın Gelişimi	115

2.1.6. İnsan Yiyen Koyunlar: Tudor Dönemi Çitlemeleri, İsyانlar ve Kraliyet Politikaları	122
2.2. XVII. YÜZYIL İNGİLTERESİ'NDE TOPRAK, YÜN VE TOPLUMSAL MÜCADELE	132
2.2.1. Stuart Hanedanlığı'nın Yün Politikaları ve Ham Yün İhraç Yasağı.....	132
2.2.2. Levellers ve Diggers Hareketlerinde Toprak Mülkiyeti ve Çitlemelere Tepkiler	136
2.2.3. XVII. Yüzyılda İngiliz Lonca Sistemi, Manifaktür ve Dışa İş Verme Sistemi (Putting-Out System)	142
2.2.4. Tory ve Whig Çatışmasının Sınıfsal Kökenleri ve Mülkiyet Dağılımındaki Rolleri	147
2.2.5. Stuart Döneminde Dokuma Endüstrisinin Çitleme Gereksinimi	150
2.3. İNGİLİZ İÇ SAVAŞI'NDAN 1688 ŞANLI DEVRİMİ'NE TOPRAK MÜCADELESİ.....	154
2.3.1. 1640 İngiliz Devrimi ve Parlamentoda Hâkimiyet İlişkileri	154
2.3.2. Interregnum Sonrası Tarımsal Kapitalist Ekonomiye Geçiş ve Devlet Arazilerinin Özelleştirilmesi	159
2.3.3. Monarşi, Parlamento ve Common Law Ekseninde İngiliz Toprak Sahipliğinin Kapitalistleşmesi.....	163
2.3.4. Şanlı Devrim'in Çitleme Hareketinin Önünü Açıyan Etkisi: Özel Mülkiyete Müdahale Etmemе İlkesinin Kabulü.....	169

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TARIMSAL DEVRİM VE PARLAMENTO
İLİŞKİSİ EKSENİNDE ÇİMLEME
YASALARI, DEVLET HUKUKU VE YASAL
DEĞİŞİM

3.1. GEÇ STUART DÖNEMİ GELİŞMELERİ VE TARIMDA DÖNÜŞÜM	173
--	-----

3.1.1. 1688-1714 Geç Stuart Hanedanı Gelişmeleri ve Tarım-Sermaye İlişkileri	173
3.1.2. XVIII. Yüzyıl İngiliz Tarımında Yasal Değişiklikler ve 1723 Tarihli The Black Act.....	180
3.1.3. Tarımsal Çalışma ve Hukukun Kesişimi: Yasa ve Görenek İkilemi	189
3.2. İNGİLTERE'DE ENDÜSTRİ DEVRİMİNİN YENİ İŞ İLİŞKİLERİNE ETKİSİ.....	197
3.2.1. İlk Fabrikalar-İlk İşçiler ve Kırsal Alanda Nüfus Hareketleri... ..	197
3.2.2. Yeni “Tarımsal Adalet” ve Fikir Dünyasındaki İzleri	202
3.2.3. Dokuma Endüstrisinde İngiliz Hükimiyeti ve Artan Yün İhtiyacı	212
3.3. ENCLOSURE ACT DÖNEMİ ve TOPRAK PAYLAŞIMLARI.....	220
3.3.1. Parlamento Tarafından Çıkarılan Çitleme Kanunları (Enclosure Acts) ve Çitleme Kayıtları	220
3.3.2. Çitleme Komisyonları: Planlar, Tutanaklar ve İşlevleri	226
3.3.3. Çit Sökmeler ve Cezalandırma Pratikleri: Kırsalda ve Kente Topraksızlar (Squatters), İşgal ve Direniş	231
3.3.4. Hak Temelli Dönüşüm Bakımından İngiliz Çitlemeleri.....	239
SONUÇ	245
KAYNAKÇA.....	251
EKLER	271